

Święto Drzewa – święto współpracy. Jak komunikować sukces?

Jacek Bożek

Święto Drzewa to program Klubu Gaja, który powstał głównie z myślą o placówkach edukacyjnych, ale w miarę upływu lat udało się zainteresować nim samorządy, instytucje państwowe, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne i zawodowe.

Pomysł narodził się w 2003 roku. Chcieliśmy szeroko mówić o zmianach klimatycznych, ich skutkach i przyczynach, a przede wszystkim o roli człowieka w tym procesie. Postanowiliśmy nie tylko zachęcać do sadzenia nowych drzew i apelować o większą dbałość w stosunku do już rosnących, ale na tle tych działań przede wszystkim rozwijać wiedzę na temat zmian klimatycznych oraz kształtować nowe postawy społeczne, zmieniać codzienne nawyki i sposoby patrzenia na świat. Nie tylko liczba zasadzonych drzew, lecz rozwój świadomości młodych ludzi o kurczących się zasobach naturalnych Ziemi jest w Święcie Drzewa bardzo ważna. Wraz z Klubem Gaja współpracują nauczyciele i to oni przenoszą zainteresowanie tematem do innych grup społecznych. Aktywny udział w programie biorą również: rodzice, seniorzy, właściciele firm, samorządowcy i członkowie organizacji pozarządowych oraz specjaliści z różnych branż, którzy przyjmują ze szkół zaproszenia na pogadanki, prelekcje i warsztaty. Sadzenie drzew jest uniwersalnym przesłaniem dla każdego człowieka, trzeba jednak rozbudzić w nim potrzebę korzystania z zieleni w najbliższym otoczeniu, w codzienności.

Udział w programie Święto Drzewa to bezpośrednie i konkretne działanie na rzecz środowiska i ochrony klimatu. Wszystkie informacje o programie jego potencjalni uczestnicy mogą odnaleźć w Internecie na stronie Klubu Gaja i Święta Drzewa oraz na wielu portalach społecznościowych, ekologicznych i edukacyjnych. Zachęcamy ich do oficjalnego zgłoszenia się do programu – wypełnienia karty zgłoszenia (przez Internet lub w formie tradycyjnej). W zamian uczestnicy otrzymują różnorodne materiały informacyjne i wizualne (ulotki, plakaty, broszury, filmy). Zachęcamy także do nadsyłania sprawozdań o przeprowadzonych działaniach. Najlepsze realizacje otrzymują statuetkę Czarodziejskiego Drzewa, która wręczana jest podczas uroczystości w Warszawie będącej jednocześnie inauguracją kolejnej edycji programu. Wraz z Klubem Gaja i zaproszonymi gośćmi (przedstawiciele władz Miasta Stołecznego Warszawy, ministerstwa środowiska, ministerstwa edukacji, kancelarii Prezydenta RP, Lasów Państwowych, aktorzy i artyści) reprezentanci laureatów nagrody sadzą drzewa, które są symbolicznym początkiem kolejnej edycji programu.

Realizacje Święta Drzewa oceniane są w trzech kategoriach:

- 1) pod względem liczby posadzonych drzew,
- 2) pod względem liczby uczestników wydarzeń lokalnych w ramach Święta Drzewa,
- 3) pod względem liczby partnerów, których udało się pozyskać do realizacji działań. Podmiotom, które w szczególny sposób realizują święto rokrocznie, przyznajemy Złote Czarodziejskie Drzewo.

Program Święto Drzewa to także dwa inne elementy, które również mają swoje podsumowanie podczas inauguracji święta. To konkurs Drzewo Roku oraz akcja „Zbieraj makulaturę, ratuj konie”.

Celem konkursu Drzewo Roku jest poszukiwanie drzew nie tyle wyjątkowych pod względem ich cech naturalnych, ile ze względu na wyjątkowe miejsce w ludzkiej świadomości – indywidualnej bądź zbiorowej. Idea konkursu głosi: „Szukamy drzew, które wywołują emocje. Przywołują wzrok. Utrwalają wartości. Jednoczą ludzi. Nie muszą być największe, najstarsze i w centralnych miejscach. Szukamy drzew kochanych i niezapomnianych. Szukamy drzew, które wzmacniają ludzi! Każdy może zgłosić swoje drzewo – od obywatela po Parlament!”

Przeprowadzone już edycje konkursu wykazały, że w ten sposób udało się pozyskać indywidualnych uczestników, urzędy miast i gmin, muzea, stowarzyszenia oraz placówki oświatowe. Wskazywane przez nie drzewa są często przykładem roślin, które znajdują się w ich najbliższym otoczeniu i wymagają szczególnej opieki. Konkurs może zmobilizować lokalną zbiorowość do większej dbałości o drzewa już rosnące.

Do akcji „Zbieraj makulaturę, ratuj konie” mogą przystąpić placówki edukacyjne, instytucje samorządu terytorialnego i państwa, firmy i osoby prywatne. Po zorganizowaniu zbiórki makulatury, surowiec sprzedawany jest w najbliższym punkcie skupu, a pieniądze przesyłane na konto Klubu Gaja. Stowarzyszenie przeznaczają środki na interwencje, leczenie, pomoc i ratowanie koni przeznaczonych do uboju. Wykupione zwierzęta trafiają do stowarzyszeń i fundacji zajmujących się hipoterapią, do gospodarstw oraz schronisk dla koni, gdzie mają zapewnione dobre warunki i dożywotnią opiekę. Do tej pory, dzięki akcji „Zbieraj makulaturę, ratuj konie” i pieniądзом pozyskanym z odpisu 1 % dla Klubu Gaja wykupiliśmy 47 koni (stan na styczeń 2012). Najlepsi uczestnicy tej akcji nagradzani są statuetką Pegaza, którą odbierają w Warszawie podczas ogólnopolskiej inauguracji Święta Drzewa. Dotychczas Klub Gaja przeprowadził 9. edycję Święta Drzewa. Z roku na rok program cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony: placówek edukacyjnych (szkół średnich, gimnazjów, szkół podstawowych, a nawet żłobków), społeczności lokalnych, radnych i władz samorządowych, parlamentarzystów, europarlamentarzystów, urzędników urzędów gminnych, miejskich, powiatowych i wojewódzkich; stowarzyszeń branżowych, artystycznych i społecznych, kuratorów oświaty, policji, strażaków, specjalistycznych placówek kontroli związanych z ochroną środowiska; ZHP, PCK, parafii różnych wyznań; kół gospodyń, kółek rolniczych, domów kultury.

Tematem stale zainteresowane są media, które uczestniczą w ogólnopolskiej inauguracji Święta Drzewa w Warszawie oraz zapraszane są przez uczestników programu do relacjonowania zdarzeń na poziomie lokalnym.

Strategicznym partnerem Święta Drzewa są Lasy Państwowe. To dzięki nim szkoły angażujące się w program mogą liczyć na pomoc techniczną i merytoryczną.

Współpraca w ramach Święta Drzewa pomiędzy podmiotami z różnych sektorów buduje nie tylko dobre relacje, ale także kapitał zaufania społecznego, który jest potrzebny w porozumieniu dla zrównoważonego rozwoju. Program Święta Drzewa przynosi wymierne i widoczne korzyści dla środowiska przyrodniczego i lokalnych społeczności.

Inauguracja 9. edycji Święta Drzewa (październik 2011 r.) odbyła się na Polu Mokotowskim w Warszawie. Władze miasta jako gospodarz terenu zaproponowały na miejsce spotkania Ścieżkę Ryszarda Kapuścińskiego, gdzie zasadziliśmy kasztanowce, dąb i platan. W uroczystości wzięła udział Alicja Kapuścińska (wdowa po znanym pisarzu), aktorzy: Magdalena Popławska i Bartłomiej Topa oraz: szef Kancelarii Prezydenta RP, dyrektor Biura Infrastruktury Urzędu miasta stołecznego Warszawy, wiceminister środowiska, zastępca dyrektora generalnego Lasów Państwowych, dyrektor Departamentu Młodzieży i Organizacji

Pozarządowych Ministerstwa Edukacji Narodowej, wiceprezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przedstawiciel Departamentu Edukacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Podczas inauguracji wręczono m.in. statuetki Czarodziejskiego Drzewa. Wśród nagrodzonych znalazło się wiele przykładów działań, które spowodowały, że sadzeniem i ochroną drzew zajęły się różnorodne grupy społeczne, zawodowe i pokoleniowe w całej Polsce. To m.in. inicjatywa w Szczyrku, która doprowadziła do utworzenia w Beskidach Ogrodu Reformacji; przedsięwzięcie Urzędu Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim, który do sadzenia drzew zaangażował 24 szkoły i 3 tys. osób; działania Szkoły Podstawowej nr 4 w Warszawie tworzącej „żywy płot zdrowia” czy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Debrzynie, który ustanowił Szkolną Ostoję Przyrody.

Inauguracja 9. edycji Święta Drzewa miała także miejsce w Katowicach – stolicy województwa śląskiego, które jest liderem pod względem uczestników Święta Drzewa i sadzonych drzew. Przed Biblioteką Śląską podczas sadzenia symbolicznych drzew dla noblistów z dziedziny literatury obecni byli uczniowie i nauczyciele, leśnicy i społecznicy, przedstawiciele urzędów państwowych i samorządowych.

Co roku Klub Gaja inauguruje program również w Beskidach (siedziba Klubu Gaja „Lecznica” znajduje się w Beskidzie Małym). Tutaj, przy współpracy partnerów programu – firm: LeasePlan, Troton i Eco Service – drzewa sadzone są wśród górskich lasów, poddanych tzw. przebudowie.

Święto Drzewa to nie tylko akcja sadzenia drzew 10 października każdego roku. Uczestnikom programu proponujemy różnorodne działania: sadzenie drzew przy współpracy z nadleśnictwami, zakładanie czy upiększanie zieleńców, skwerów, parków, ogrodów przyszkolnych, sadzenie drzew w intencji pokoju, odszukiwanie starych drzew i drzew świadków historii, oznaczanie drzew pomnikowych, przeprowadzenie warsztatów, lekcji tematycznych i zajęć w terenie, przedstawień i happeningów, organizowanie konkursów artystycznych (literackich, fotograficznych, plastycznych, muzycznych), krajoznawczych, przyrodniczych, historycznych i z wielu innych dziedzin, które w jakikolwiek sposób odnoszą się do drzew. Zachęcamy do wycieczek, spacerów po lesie i terenach zielonych, a także do rozmów, dyskusji ze specjalistami na temat roli drzew w życiu ludzi, zwierząt i naszej planety.

Obok sadzenia drzew, poznawania przyczyn i skutków zmian klimatycznych kolejną ideą Święta Drzewa jest współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz budowania kapitału ekologicznego i społecznego. Współpraca pomiędzy różnorodnymi podmiotami – reprezentantami różnych grup społecznych jest normą w krajach wysokorozwiniętych. Sadzenie drzew czy pielęgnowanie już rosnących, może być okazją do realizacji zbieżnych celów, przebywania ze sobą, poznawania się, wymiany myśli, wiedzy, umiejętności i ... talentów. Partnerzy Święta Drzewa – od indywidualnych osób po całe społeczności – przystępują do działań programu całkowicie dobrowolnie dostrzegając w nim korzyści nie tylko dla siebie, ale przede wszystkim dla swojego otoczenia.

Zasada współpracy, powiększania liczby partnerów sprawia, że zasięg Święta Drzewa z roku na rok powiększa się i co ciekawe, jest przenoszony do innych krajów. Współpraca i udział społeczny jest również gwarancją kontynuacji programu w kolejnych latach.

Święto Drzewa zostało dostrzeżone przez Instytut Spraw Publicznych i rekomendowane w wydawnictwie „Inspirator Obywatelski – przewodnik po nieformalnej edukacji obywatelskiej w bibliotekach publicznych i nie tylko...” Informator trafił do bibliotek w kraju i za granicą jako zbiór dobrych praktyk dla działań obywatelskich w sferze ochrony środowiska.

Na podstawie napływających sprawozdań oraz własnych doświadczeń wyznaczyliśmy osiem strategicznych działań, które zrealizowane krok po kroku zapewnią sukces organizacyjny i merytoryczny kolejnym podmiotom przyłączającym się do programu.

Od kilku lat wyniki Święta Drzewa są dopisywane do wyników ogólnoświatowej kampanii „Miliard drzew dla planety”. Wyniki ostatniej przeprowadzonej edycji programu – dziewiątej to 83,5 tys. zasadzonych drzew w tym 374 w intencji zachowania pokoju na świecie. W działania zaangażowało się 69 tys. osób. Ogólna liczba drzew zasadzonych w ramach Święta Drzewa dopisana do tej pory do kampanii „Miliard drzew dla planety” to 314 tysięcy (stan na styczeń 2012 roku).

Summary: The Tree Festival – the feast of cooperation. How to communicate success? Festival of Trees is a program of Gaja Club, which was developed primarily for educational institutions, but over the years succeeded in interesting the local governments, state institutions, enterprises, social organizations and unions. Participation in the Tree Festival is a direct and specific action for the environment and climate protection. Apart from the idea of tree planting next idea of the Tree Festival is to work for sustainable development and building of ecological and social capital. Results of the Tree Festival are added to the results of the global campaign, „A billion trees for the planet.” Through this project, Klub Gaja in 9 editions helped to plant 314 000 trees in our country.

Keywords: Gaja club, The Tree Festival

Jacek Bożek

Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja
klubgaja@klubgaja.pl